

גיליון מספר - 28 \ ר"ח אב תשפ"ג

פִּיסַת מְדְבָר וְהָר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים

על הנעשה במסו"ל סוסיא / **עמוד 3-4**

קיצ' / **עמודים 5-6**

בשלי המכשול' / **עמודים 7-8**

"דרכים במדבר" - על כביש 90 וחודש אב' / **עמודים 9-10**

אסטרונומיה וחודש אב' / **עמוד 11**

כולם רוצים שירים פשוטים' / **עמוד 12**

מה חדש במסו"ל סוסיא?

חודש טוב לכולם!

החודש היה עמוס מאוד עם פעילויות הבית שלנו- אסטרונומיה ושדאות. הסתובבנו בין כל יישובי הר חברון והעברנו פעילות שדאות מצוינת לילדי הר חברון המתוקים. למדנו איך מפיקים אש מצור וברזל, לגלף כפית או סכין ולהכין חבלים מעלי עץ הבננה. היה כיף גדול לפגוש את כולכם!

את פעילות האסטרונומיה שלנו העברנו לקהילת להבים שהגיעה בהרכב מלא, לנוער הצעיר של סוסיא וגם כחלק מפרויקט של אשכולות וקק"ל ביער יתיר. מוזמנים במהלך הקיץ להכרות מעמיקה עם השמיים שלנו בהדרכת מדריכי הביס"ש בתאריכים הבאים: 10.8- ערב בשיתוף תיירות ערד- מטר מטאורים במדבר עם הדרכה. 31.7- תצפית אסטרונומיה באום דרג. <https://tickchak.co.il/47288>- הרשמה למטר המטאורים בערד.

תיירות ערד ובית ספר שדה סוסיא שמחים להמלינכם

מטר המטאורים בערד

הצטרפו אלינו לאחת מתקודות התצפית שם יחכו לכם טלסקופים. תהם הם והדרכה על נוכבים ועל מטר המטאורים.

22:00, 20:00	10.8.2023	חמישי
--------------	-----------	-------

<p>מתחם הר ענב</p> <p>מתחם תצפית בלב המדבר תצפיות נוכבים תצפיות טלסקופ</p>	<p>מתחם הגבעות המזרחיות</p> <p>קרב לעיר ומחאים לחשפחות תצפיות נוכבים לכל המשפחה מודל נוכבים</p>
---	--

מתחם הר ענב

מצדה נן לאחז

מתחם הגבעות המזרחיות

ערד

20 השותף | מידע נוסף באתר - TRAVELARAD.CO.IL

לפרטים נוספים, הזמנות טיולים ואירוח-
029961148
0584825001

קִיץ/אמונה מסליס

"צהרים, חרבוני קיץ, עז האור מנשוא ולא יכול היום את זהרו... האבנים בשדה קלויות אש וגדרות כתנור נכמרו. אילנות ושיחים נלאו מארוג תחתם את קורי צלילהם. אזלת כל יד וקצרה כל רוח. שדות ומגרשות נחרים מנשמים בתמצית לָחם ונראים כעשנים ומרטטים... צל, צל! מי יתן מעט צל." (מתוך ספיח, ח"נ ביאליק)

מאיפה הגיעה אלינו המילה קיץ?

יש הסוברים שהמילה קיץ היא פעולת איסוף התאנים, בדומה לשמות פעולה אחרים במשקל זה, כגון דִּישׁ, צִיד. ואכן המילה באה בתקבולת ל'קציר', כגון "עֵבֶר קָצִיר כְּלָה קִיץ" (ירמיהו ח, כ). ברשימת החודשים בלוח גזר (מן המאה העשירית לפנה"ס) נזכר "ירח קץ", שהוא כנראה 'חודש הקיץ'. לפי אחד ההסברים זהו חודש איסוף התאנים, בדומה לחודשים האחרים בלוח המקושרים לפעולות חקלאיות, כגון "ירח קצר" – חודש הקציר.

איך נוצרו לנו העונות?

עונת הקיץ הגיע אלינו ואפילו עברנו את שיאה. נטייתו של כדור הארץ בזווית של 23.5 מעלות גורמת לשינויי מזג האוויר וליצירת העונות המוכרות לנו בארץ.

הזווית גורמת לכך שבחודשים נובמבר - ינואר האזור הצפוני מקו המשווה מקבל קרינה המתפזרת על יותר שטח, ועוצמתו חלשה יותר (נוצר חורף) ואילו מאי עד יוני

האיזור הצפוני מקבל קרינה חזקה יותר (נוצר הקיץ).

אנו מרגישים אותה בחום הכבד, בימים הארוכים ועשב

שהפך צהוב יבש וקוצני. וחלק מכובד מהשנה ארצנו

נראית ברובה צהובה עם דרדרים וקוצים

ופחות מזמינה אותנו אליה.

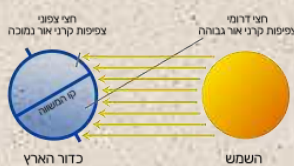
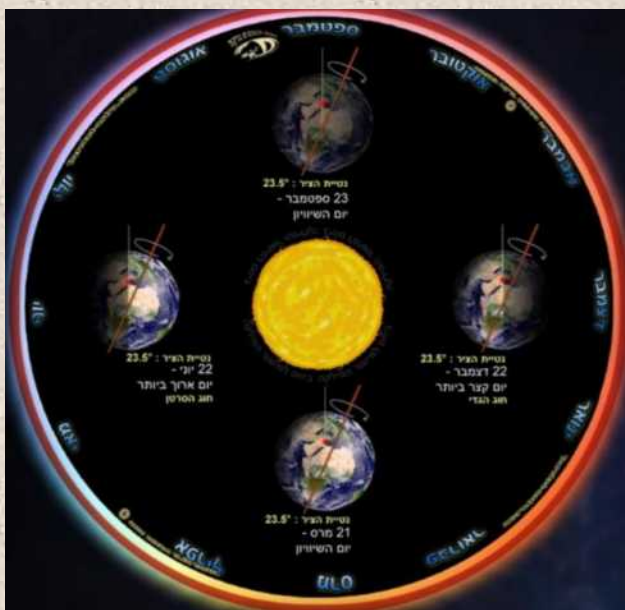
במקרא אנו פוגשים מינים רבים של קוצים:

קוץ דדר סרבים סלונים חוחים וברקנים.

דרדר - מופיע פעמיים לצד המילה קוץ כצמח רע שמצוי בשדה החקלאי. הפעם הראשונה שנזכרת המילה קוץ במקרא היא בקללת ה' לאדם: ארורה האדמה בעבורך, בעצבון תאכלנה כל ימי חיך, וקוץ ודרדר תצמיח לך" הצירוף קוץ ודרדר מעיד כי אין כוונה לצמח מסויים. במשנה צוינו חוחים ודרדרים כמכשול בפני עם ישראל במדבר. המדרש מפרש: דרדר זה קינרס העשוי דרים רדים.

צמחים אלה עולים במקומות נטושים וחרבים

"ונשמדו במות און חטאת ישראל, קוץ ודרדר יעלה על מזבחותרם" יהושע י ח

חוח- מופיע עשר פעמיים כשם של קוץ. הוא נחשב לפחות מהשושנה: " כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות"

היום אנו רואים כמות של קוצים קטנה יותר ממסעו של מארק טוויין או מ"מיבשי הביצות". שטחים רבים של שדות קוצים הפכו לשדות חקלאיים, ערים יישובים וכבישים.

הפחתת הקוצים והדרדרים בארץ נותנת לנו הרגשה של ארץ שחזרה לחיים ומתעוררת מהעצבות והקללה. אנו צריכים לשים לב לזה. דורות שלמים חלמו על החזרה לארץ, וההתיישבות בה.

הרב אליהו גוטמאכר כותב:

אני אומר שהעסק בעצם יישוב ארץ הקדושה לעשות התחלה להוציא הקרקע מתרדמת ולקיים בה מצוות האפשריות בזמן הזה, ושתתן פריה לעם ישראל ותעורר כל מכיריה."

העיסוק ביישוב ארץ ישראל מעורר כוחות נעלמים הכמוסים בה. גאולת הארץ בכסף והפרחת השממה מעוררת את ארץ ישראל מהתרדמת הארוכה שהייתה נתונה בה כל זמן הגלות. וכשארץ ישראל מתעוררת לחיים היא מזרימה לעם ישראל כוחות חדשים, ועם ישראל ממשיך להחיות את ארץ ישראל על ידי כוחות אלו.

שיהיה חודש אב מנחם ומעודד לפעול להשלים את החסר. חודש טוב!

כשלי המכשול/ יואב עציון

לפני כשנה וחצי, במסגרת מבצע "שובר גלים", החליט רמטכ"ל צה"ל אביב כוכבי לחזק את מרחב "התפר" (הקו הירוק) דהיינו- להציב חיילים לאורך הגדר ולמנוע מעבר של אנשים וכלי רכב משטחי יהודה ושומרון לשטחי "ישראל". אחת מהפעולות שבוצעו למניעת מעברים אלו היא הקמת מכשול הנדסי במדבר יהודה, תעלה חפורה וכביש אספלט מחוות טליה במערב ועד להר חצרון במזרח. (13 ק"מ) זאת מכיוון שלאורכו של התפר במדבר יהודה מעולם לא הייתה גדר או נוכחות, והנתיבים העוברים למרגלות ההר ממזרח ומובילים לבקעת ערד ומשם לארץ כולה- נדמים היו כנתיבי איילון, קודם הגעתם של החיילים. כמוהם ככלל מדבר יהודה שחף מנוכחות ישראלית, בל נדבר על אכיפה.

בשורות הבאות אנסה לחוות דעתי המורכבת, הנוטה לכאן גם לכאן- אודות זה "המכשול".

כאחד שמתגורר במדבר יהודה ומרבה לסייר בו ובסביבתו, יכול אני להעיד על פניהם המופתעות של יושבי המדבר בשנתיים האחרונות, בראותם את חיילי צבא ההגנה לישראל, עומדים על צירי ה"הברחות", במתווה שבו כביכול עובר "הקו הירוק" ברחבי המדבר, מבצעים חיפושים ברכביהם של העוברים והשבים, מחרימים רכבים או חפצים שאינם חוקיים ומונעים מערבים בעלי תעודה "ירוקה" להיכנס לשטח "ישראל". בעוברי שם, התחושות הראשונות הגאות בי הן שמחה והקלה על כך שאחרי שנים כה רבות שתא שטח עצום זה מתנהל כ"שטח הפקר" גמור, מדינתנו הפסיקה לעצום עיניה מהביט קדמה. (הבה לא נשלה עצמנו, אין הדבר מונע מיושבי האזור להבריח ולעשות ככל העולה על רוחם, בעוד הם עוקפים את חסמי הצבא בשלוחות ובואדיות הנהירים להם היטב. עיניי עדות. נרצה או לא נרצה-יש להם פער של עשרות שנים עלינו בתא השטח) יכול אני אף לצייר את המעשה כמעשה סמלי, המעיד על תחילתו של תהליך חיובי שקורה בארצנו, שבו המדינה מפנה את עיניה מזרחה "קדימה" לעבר ייעודה ולא לעבר קיומה ותו לא.

אך במבט שני, אני מבין כי המניעים למעשה זה אינם חיוביים כלל וכלל, הצבת הכוחות בשטח, נועדו ככל הנראה לייצר פתרון זמני, עד שיגדרו את כל תוואי "הקו הירוק" במדבר יהודה, כשם שמרביתו של זה הקו מגודר, אם בגדר עשויה פרצות, ואם בחומה עשויה פלצות.

גדר זו, שכולי אומר בוז לה, מנסה להכניס לתודעתנו כי ישנו הבדל משמעותי בין חברון לורדון, עתניאל לכרמיאל, אלון מורה לגבעת המורה, בעוד ששני חלקי הארץ הללו נכבשו על ידינו ללא אפליה, כאז, בתקופת ההתנחלות, כך בזמננו בשנות תש"ח-תשכ"ז.

והנה, היא מצליחה- תודעתנו כבר שבויה, תהיה לי לעד הטרימינולוגיה- בקוראך לאנשים העוברים מחלק אחד של המדינה למשנהו- שוהים בלתי חוקיים, או להעברה של סחורה וציוד בתוך המדינה- "הברחה"- אתה אומר מבלי משים- שטחי יהודה ושומרון הם אינם חלק ממדינת ישראל.

הנשק שנמצא בחורה מפריע לי באותה מידה שבה מפריע לי הנשק שנמצא בייטא, ולא רק בבחינה הרעיונית, גם מציאותית, בשטח- בשני צדדי הגדר יש אזרחים תושבי המדינה, ואני, כמו כולנו אני מניח- רוצה שהחוק יישמר בכל חלקי המדינה ללא אפליה.

מודה אני כי בתנאים והחוקים הנוכחיים אני מבין את המניעים להקמת אותו "מכשול", ואכן, אני מניח שהוא מונע מעט אירועים ביטחוניים, אך יותר ממה שנועד הוא לחסום את הדרכים במדבר, משמש הוא, ככל הגדר- פלסטר ורטייה לעיניהם של מקבלי ההחלטות, מכשול המונע מהם לטפל בבעיות הרבות הנוצרות ממעמדם הלא ברור של שטחי יהודה ושומרון. הרי ברור לכל שהמצב דורש פתרון, או שיפור, בל נשלה עצמנו באמונות נכזבות כי גדר כזו או אחרת תשפר את המצב, להפך- הבעייה תופחת ותופחת. ככל שנתמהמה עם טיפול רדיקלי בה- אנו בלבד החסרים.

בל מזכיר כלל את השיטות הפרקטיות למניעת מעבר (שלא כל כך עובדות) ואת הפגיעה האנושה בטבע, שאת הנעשה בפן זה כבר אין להשיב.

ובכן, התועלת- בעקבות הכוחות שהגיעו לשטח זוכה דרום מדבר יהודה ותושביו (הבלתי חוקיים, כמובן) מנוכחות של אחת מזרועותיה של מדינת ישראל, ולא רק נוכחות, אפילו מעט אכיפה. אינני יכול לומר שעל מאזן המשקולות, כשבצד אחד נזקי המכשול, ובצד השני תועלת הנוכחות- יצאנו נשכרים. אך בכל זאת- רבע נחמה.

ההרגשה האמביוולנטית הזו, שבין הנזקים הרעיוניים והפיזיים לבין הצדדים החיוביים והאכיפה- מפעפעת בי גם בראותי את תופעת ה"שב"חים" שעוברים יום יום לעבוד ב"ישראל" דרך פרצות בגדר, ללא מורא.

מחד אשמח לראות שגם פורעים אלו ידעו את נחת זרועה של מדינתנו, האוכפת, המענישה.

ומאידך שמח אני לראות כי יש מי שמבטלים ברגליהם את ההחלטה השרירותית לתקוע גדר שחוצצת בין שני חלקי ארץ אחת.

כך או כך- המדבר מחכה לנו- בל נותיר אותו נחלתם של שבטים בדואים וחיילים שאינם מודעים להשלכות מעשיהם בלבד.

בואו לבקר!

עבודות הנדסיות להקמת המכשול

תוואי המכשול הנוכחי (13 ק"מ)

"דרכים במדבר" - על כביש 90 וחודש אב/ חני פלג

כביש 90 הוא כביש האורך המזרחי של ישראל, הוא הכביש הארוך ביותר בישראל, אורכו 478.7 קילומטר והוא נמשך ממעבר טאבה בדרום ועד מעבר מטולה שער פאטמה בצפון.

אך לא תמיד היתה בארץ ישראל דרך אורך רציפה כפי שאנו מכירים היום.

על תולדות סלילת הכביש תספר המפה המצורפת.

ומדוע אנו מתייחסים לכביש זה בגיליון אב של פיסת מדבר והר?

שימו לב

בכד אב תשכ"ב 24.8.62 נחנך הקטע הדרומי של הכביש מסדום לעין גדי.

נחנך הכביש מסדום לעין-גדי

סלילת הכביש באורך 52 ק"מ עלתה שני מיליון לירות

מאת סופר, ד"מר- מנכ"ס

כביש האספלט החדש בחופו המערבי של ים-המלח בין סדום לעין-גדי נחנך אתמול אחר-הצהריים בטקס חגיגי.

סלילת הכביש, לאורך חמישים ושניים קילומטר עלתה כשני מיליון לירות. העבודה ביצעה על-ידי מחלקת העבודות הייצוריות של משרד העבודות. הנסיעה בכביש החדש מעין גדי לסדום נמשכת עתה במסופע 45 דקות, לעומת כשעתיים בדרך העמר זיכנה, שנתקפה תכופות בימי החורף גשומים.

שר העבודה י. אלון גזר את סרט הפתיחה של הכביש ליד האכסניה בשפך נחל זוהר. נציגו שהכביש יודים חיים לחופו של הים שכונת ים המוות. כן אמר, כי שמחה האורז הגדול הועכת על-ידי מותו שר השר גיורא יוספסל, שהיה מיוזמי הסלילה של הכביש.

קול נשף עז בקרבת מקום הטקס ביטר על הסרת המכשול האחרון בדרך החדשה הנסללת מערד לסדום, עוברי חקרן-חיימת לישראל ביצעו את הסיפוף בסודר ערוץ נחל זוהר ילאחר שייסלל במקום הכביש יחובר חבל ים-המלח דרכו למרכז הארץ. במסגרת הטקס נחנך גם כביש-גישה למצדה באכסניה לרגלי מצדה אמר ראש המועצה האזורית המר. י. אלי

זוג, כי הכביש ישמש מנוף לעיתות זבל ים-המלח ובראש יראשינות יגביר ות תנועת המטיילים באזור. העלתה זכר במחצית השנה על 38,000 איש. ראש עיריית תל-אביב מ. נמיר, אבימי כהונתו כשר העבודה החלו להכניח את הכביש, ציין, כי הטפעל נוצע למשטח בימי כהונתם של שליטה צרים ובמספר זה הביע דבריו צער על צטירתו של גיורא יוספסל. שהיה בין זכצעי הכביש החדש. בן הביע דבריו זערכה למועלי מעיץ בתשלימו את זמפעל בימי חקין, תחמים בסיווח באזור זה של הארץ.

התכנית האמנותית בוטלה בגלל אבל יוספסל

משק עין-גדי ביטל את מופעי הכרי יזר שתחילה נכללו בתכנית הטקס, עקב האבל על מותו של גיורא יוספסל, אל בטקס שתתקיי גם הכרי-הכנסת א. הרצסלד, ראש עיריית באר-שבע ז. ריון, ראשי מועצות מקומיות ואזורי זת בנגב 500 אורחים ונציגי מוסד יזת, שבאו סרתבי הארץ בעשרות כלי יכב.

במסיבת עתונאים שנערכה בבוקר

בבאר-שבע אמר מהנדס בחו הדרום של מעיץ א. אורבך, כי עבודת הסלילת לה היתה ברובה כביצוע עבודות עפר קשות, חציבת בצוקים, חיתת ערוצים והקמת סוללות על שני קרקע בלוחה וספוגה בים. זנאי הקרקע הפיזיחורים הייבו בדיקות סודקדות וסצואת זוו הסכוני ויעיל תוך ייצול חוסר בניו מקומי. עבודות העמר כחלקים אחרים של התוויו תחלו עוד כ"ס 1956 כדי להי על על התחכורת הקשה לעין-גדי. עברי דות עמר אלה כוצעו גם בשנים של אהר"סכו והושלמו בשנת הכסמים 1961/62. סלילת הכביש החדש הייבה הקמה סחנה עבודה של מעיץ לרגלי מצדה. לאורך הכביש החדש הוקמו 38 מעבירי מים ונחפרו יותר ממהצית מיליון מטרים-מעוקבים אדמה 70 סר עלי מעיץ עסקו במלאכה ובשלב תאי חרה של זיפוח הכביש ומשר יום עבר דתם מזריחת החמה יעד סקיעתה. הסועליט התגוררו במצדה ואחת לש" ברע נסעו לבתיהם בבאר-שבע. בן ציין מהנדס אורבך כי הכביש משפך זותר ועד מיסעף חרד החדשה. הנסללה עתה מסדום לאילת. יורחב לשבעה מטרים. דוגמת הכבישים תאחרים שבי הם צטיית תנועה פסאיות מונברת.

אסטרונומיה- חודש אב/ טל שלם

"ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני". היינו עזובה, היינו שכוחה? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אָדָם נוֹשֵׂא אֶשָׁה עַל אִנְשׁוֹתָו רֵאשׁוּנָה, זֹכֵר מַעֲשֵׂה הָרֵאשׁוּנָה. אַתָּה עֲזַבְתָּנִי וְשָׁכַחְתָּנִי.

אָמַר לָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּתִי, שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי מֵזְלוֹת בְּרָאֲתִי בְּרִקְיעַ, וְעַל כָּל מֵזֶל וּמֵזֶל בְּרָאֲתִי לוֹ שְׁלֹשִׁים חֵיל, וְעַל כָּל חֵיל וְחֵיל בְּרָאֲתִי לוֹ שְׁלֹשִׁים לִגְיוֹן, וְעַל כָּל לִגְיוֹן וְלִגְיוֹן בְּרָאֲתִי לוֹ שְׁלֹשִׁים רִהְטוֹן(חֲטִיבוֹת), וְעַל כָּל רִהְטוֹן וְרִהְטוֹן בְּרָאֲתִי לוֹ שְׁלֹשִׁים קֶרְטוֹן(אוֹגְדוֹת), וְעַל כָּל קֶרְטוֹן וְקֶרְטוֹן בְּרָאֲתִי לוֹ שְׁלֹשִׁים גְּסֻטָּא(מַחְנוֹת), וְעַל כָּל גְּסֻטָּא וְגְסֻטָּא תְּלִיתִי בּוֹ שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה אֲלִפֵי רַבּוֹא כּוֹכְבִים כְּנֶגֶד יְמוֹת הַחֲמָה.

וְכוּלָן לֹא בְּרָאֲתִי אֶלָּא בְּשִׁבְלֶךָ, וְאַתָּה אָמַרְתָּ "עֲזַבְתָּנִי" ו"שָׁכַחְתָּנִי"?! (ברכות ל"ב)
מתשובתו של הקב"ה לכנסת ישראל אנו יכולים ללמוד מספר עובדות אסטרונומיות מעניינות: בלילה בהיר ניתן לצפות בשמיים בכמות עצומה של כוכבים. התוצאה הסופית בחישוב של כל תיאורי הכוכבים שבמסכת ברכות מגיעה ל- מיליארדי כוכבים, מספר שמתקרב למספר הכוכבים המדוייק שניתן לראות בטלסקופים הגדולים כיום. דבר נוסף שחז"ל מראים לנו כאן זו העובדה שלכוכבים יש סדר מופתי בהופעתם בשמיים ולא כמו שנראים לנו כפזורה אחת גדולה. כל אחד מהם שייך למערכת מסוימת שהיא שייכת לגדולה ממנה וכו'. בתקופה זו של השנה מתאפשר לנו לראות תופעה מיוחדת בשמיים שכשליש מתושבי כדור הארץ לא ראו בחיים- שביל החלב.

במקומות מיושבים אנו יכולים לזהות בשמיים קבוצות כוכבים וגם ריכוזים של כוכבים יחד, אך במקומות חשוכים יותר כמו במדבר נוכל להבחין בצורה מתמשכת עם המוני כוכבים בהתקבצות וזהו שביל החלב.

אז מה זה שביל החלב בעצם?

מערכת השמש שלנו היא חלק מגלקסיית שביל החלב שקוטרה כ-100,000 שנות אור וקוטרה כ-600 שנות אור. כדי לסדר את האזון- העצם הכי קרוב לכדור הארץ הוא הירח, הרחוק מהשמש בשניית אור- כ-384,000 ק"מ והמרחק בין קצה לקצה במערכת השמש שלנו הוא 4 שעות אור בלבד.

שביל החלב נראה במבט על כמו דסקית גדולה ושטוחה עם ארבע זרועות שמשובצות בכוכבים, כשמרכזו של הדסקית הזו עבה יותר מצדדיה. במרכז שביל החלב ישנו חור שחור על מסיבי שמסתו כבדה מאוד- פי עשרות ממסת השמש שלנו שמסובב סביבו בכוח משיכה אדיר את כל זרועות הגלקסיה שיוצרות צורת אליפסה.

מכיוון שמערכת השמש שלנו נמצאת על זרוע אוריון שנמצא במיקום מיוחד מאוד והוא כשני שלישי ממרכז שביל החלב, אנו בעצם רואים מין שובל של כוכבים בשמיים - אחת הזרועות החיצוניות של הגלקסיה שנקראת זרוע קשת. זה מסביר מדוע אנחנו שייכים לגלקסיה הזו וגם זוכים לראות אותה.

את שביל החלב נראה בשמיים ממזל עקרב בדרום, עובר דרך מזל קשת לקבוצות הנשר והברבור ומסתיים בצפון בקסיופאה.

כיום מחקרים מראים ששליש מתושבי כדור הארץ לא ראו אף פעם את שביל החלב וככל שעוברות השנים חלקים נרחבים יותר על הכדור הופכים לפחות חשוכים ועם זיהום אור הולך וגובר, לכן ההזמנויות לראות את שביל החלב בלילה בהיר הולכות ומצטמצמות. סעו דרומה ומזרחה למקומות חשוכים, הגיעו לאזורי המדבר ותזכו לצפות בתופעה מעצימה ומרוממת ובעיקר שהולכת ונהיית נדירה.

שביל החלב

כולם רוצים שירים פשוטים... / הדסה לוי

לכל זמן ותקופה יש שיר. שיר שמלווה אותנו. יש שירים שכיף לשים למשפחה בבית, שירים לנסיעה, שירים שמורידים דמעות וגם שיר שפשוט כיף לשיר במקלחת. בפינה זאת נעלה מידי חודש שיר עם נגיעה אישית. מוזמנים לשלוח בקשות...

לפני 47 שנה, בו' תמוז התשל"ו, יוצאת סיירת מטכ"ל למבצע המורכב ביותר שהצבא ידע. שבוע קודם נחטף מטוס ובו 105 נוסעים יהודים. החוטפים - שניים גרמנים ושניים פלסטינים, הטיסו את המטוס לאנטבה. הם דרשו בתמורה להחזרת בני הערובה שחרור של מעל 50 מחבלים עד ה-4 ביולי-ו' תמוז. אם לא, בכל שעה יוצאו להורג שניים מהחטופים.

במקביל למשא ומתן, בארץ מתוכנן מבצע צבאי שנראה כבלתי אפשרי. הוא כולל הטסת מטוסים בגובה נמוך מאוד, נחיתה במסלול חשוך לחלוטין, הגעה לבניין החוטפים במונית ישראלית צבועה שחור שמדמה את מכונתו של מנהיג אוגנדה ותקיפה פתאומית ומהירה. מובן למה הממשלה לא אישרה אותו בקלות.. ולמרות הכל, בלילה האחרון שנתנו המחבלים למשא ומתן יוצאים מהארץ 4 מטוסי הרקולס לכיוון אנטבה. המבצע לא הולך חלק כמו בתוכניות, אבל בסופו, כנגד כל הסיכויים ולמרות בעיות תדלוק בדרך, נחיתה במקום לא נכון, מפקד שנהרג ועוד, שוחררו בני הערובה וחזרו בשלום למשפחותיהם (מלבד 4 שנהרגו במהלך המבצע).

המבצע הותיר רושם בעולם כולו. עם ישראל לא מפקיר בניו. ידו הארוכה של צה"ל תגיע לכל מקום שתידרש, בכל זמן ובכל דרך. בעקבות המבצע כותבת תלמה אליגון רוז, זמרת צעירה ומוכשרת את השיר "ארץ צבי". אחד השירים המוכרים והמרגשים שיש. אבל מהי אותה ארץ צבי?

"ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל ארץ אשר תרתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל הארצות" (יחזקאל כ')

הצבי מזכר לנו בתנך פעמים רבות. בחלקן הוא מתאר את החיה עצמה בחלקן הוא מילה נרדפת ליופי, תפארת ורצון. ישנם המוני פירושים מדוע דווקא הוא מכולם אבל אחד הדברים המיוחדים בצבי הוא העור שלו. המתוח על גופו בצורה שבה אם יפשוטו אותו ממנו זה יראה לא הגיוני להחזירו. כך גם ארץ ישראל. כשבני ישראל יושבים בה היא מרווחת אבל כשהם אינם בה היא צרה מלהכיל אפילו גפרור. אב הוא אחד החודשים הקשים ביותר בקשר שלנו עם הארץ. מהגזירה שדור המדבר לא יכנסו לארץ ועד שנחרשה ירושלים בידי הרומאים בשביל להופכה לאיליה קפיטולניה. ודווקא בגלל זה מוסיפים לו חז"ל את הכינוי- מנחם אב. באותו חודש של אבל יוולד המשיח ותגיע נחמה וגאולה.

בדיוק שלושים שנה אחרי מבצע אנטבה, בראש חודש אב התשס"ו, מלחמת לבנון השנייה בעיצומה. על גדות 51 של גולני מפקד יניב עשור ואיתו סמג"ד צעיר. אחרי ניסיון פריצה כושל לבית של מחבלים רימון נזרק לעבר הכח ואותו סמג"ד צעיר, במטרה להציל את חיי חייליו, קופץ עליו וחוסם את הפיצוץ בגופו.

רועי קליין נולד בב' אב ונפטר בא' באב. גם הוא בלחימה על אותה ארץ צבי. על אותו עם שמוכן להקריב חייו אחד בשביל השני. שידוע שארץ ישראל ללא עם ישראל היא כמו עורו של צבי שהופשט.

אחרי מותו מוסיפה תלמה אליגון רוז בית לזכרו בשירה ארץ צבי. על אותה ארץ, ששוב באותו חודש מורידה דמעותיה על בו שנפל. ארץ שגם היא יודעת שבאותו החודש עוד תגיע הגאולה.

ארץ צבי
מילים: תלמה אליגון רוז
לחן: דובי זלצר

בְּחִצֵי הַלִּילָה הֵם קָמוּ
וְהָבוּ בְקֶצֶה הָעוֹלָם
בְּבִנְיָ רֶשֶׁף חָשׁוּ הֶרְחִיקוּ עוֹף
לְהָשִׁיב אֶת כְּבוֹד הָאֲדָם

אֶל אֶרֶץ צְבִי
אֶל דְּבֶשׂ שְׂדוֹתֶיהָ
אֶל הַפְּרָמֶל וְהַמְדָבָר
אֶל עִם אֲשֶׁר לֹא יִחְשָׂה
שְׂאֵת בְּנָיו לֹא יִפְקִיר לָזֶר,
אֶל אֶרֶץ צְבִי שְׂדֵמְעוֹתֶיהָ
נוֹשְׂרוֹת עַל שְׂדֵה חֲמָנִיּוֹת
שְׁעֵצְבוֹנָה וְשִׁשׁוֹנָה
הֵם שְׂתִי וְעָרַב בְּבִגְד יוֹמָה

אֶז אֶרֶץ צְבִי-
אֶת דְּמְעוֹתֶיהָ
אֶל מוֹל קְדוֹשׁ הַשֵּׁם כְּבִשָׂה
וּכְשֶׁקָּרָא שְׁמֵע יִשְׂרָאֵל
הָרוּחַ חָרַשׁ אֶת שְׁמוֹ נָשָׂא

רוּעֵי ה' יִשְׁמְר עֲלֶיךָ
עַל תֵּם דְּרָכֶיךָ עַל עֲזָךָ
עַל אֶרֶץ צְבִי - שְׁנִשְׁמַתְךָ
שְׂזוּרָה לְנֶצַח בְּבִגְד יוֹמָה

בְּחִצֵי הַלִּילָה עוֹבְרִית
בְּשְׂדוֹתֵינוּ רוּחַ שָׁרָב
עֲרָבָה אֶלְמֶת תִּרְכֹּן אֶז רֹאשׁ
עַל אֲשֶׁר עִם שְׂחַר לֹא נָשָׁב

